

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D'AVISOS Y NOTICIAS

Reus Dimars 12 de Septiembre de 1899

Núm. 3.361

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principales librerías de aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s'rotorjan los originals encara que no s'publiquin.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. Ptas. 1.50
En provincias trimestre. 4.50
Extranjer y Ultramar. 6.00
Annulla, a preus convencionalis.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuadas curacions y d'una acceptació general, son las millors probas pera demostrar que

XAROP SERRA

Oberta tota la nit

es lo millor remey pera combatre per crónica y rebelde que sia tota classe de...

TOS

La que paga més contribució de la provincia.

AGRICULTORS ALERTA

Visiteu lo magatzem de guanos de **A RIUDOMS**

Massó y Ferrando

Guano classe superior - Id. de peix - Cascos d'arengada pera adops de las hortallissas.

Magatzem á Riudoms y á Reus Vilá, núm. 3.

ELECTRA REUSENSE

Suministre de forsa ab ELECTRO-MOTOR

Aquesta Societat suministrarà forsa motris ab ELECTRO-MOTORS als industrials que ho sollicitin. Los Motors de corrent continua à la vegada que extraordinarias condicions d'economonia en lo cost de compra y consum, reunixen las de marca silenciosa, gran llimpiesa, espay reduhit y facilissim maneig, ventatjas difficults d'obtenir ab altres sistemas. Tenen marca senzillament variable y ab un simple moviment de palanca se regulan y cambian à voluntat, las velocitats mínima à máxima. Los gastos d'oli pera son engrassament y sos desgasts, son tan insignificants, que poden en realitat considerarse com nuls. En aquestas oficinas se facilitarán cuanta classe de datos s'ian necessaris. Reus 9 Juny 1899.—Per la *Electra Reusense*, LO DIRECTOR.

RECORT ETERN

Per a l dia 2 de Novembre pròxim, se venen

LAPIDAS MORTUORIAS

de marbre, de varias classes y colors, ab un

50 PER 100 DE REBAIXA

y s'graban las inscripciones de las mateixas, en mate, relleu, dauradas, etc., etc., à meytat de preu. Gratis la colocació en lo cementiri.

Taller de marbres de E. VILA

LLOYERA, 23.—REUS.—LLOYERA, 23.

NO CONFONDRES

Gran varietat en ximeneas, lavabos, fonts; picas de marbre à preus molt reduhits.

DOCTOR J. MIRÓ

OCULISTA

Consulta en Reus: Los dilluns y divendres de dos à cinch de la tarde, Arrabal de Santa Anna, 1, primer.

A Tarragona: los demás dias de deu à una del mati y de tres à cinch de la tarde, havent traslladat son gabinet al mateix carrer de la Unió, 7, primer.

Secció doctrinal

L'unió fa la forsa

Los resultats que van obtenint los gremis industrials de Barcelona ab llur enèrgica actitut davant dels cobradors de contribucions es la mellor defensa practica que podiam esperar de la doctrina que sustentavam en nostres ultims articles sobre l'unió de totas las forsas vivas de la nostra terra per arrancar del centralisme las ventatjas autonómicas objecte de nostra incansable y diaria propaganda. Convé pararshi una miqueta. Estém segurs de

que aqueixos industrials, en sa gran majoria, no s'preocupan de res mes que del concert económic, que consideran com una garantia per aturar als llops polítics de Madrid en llur ícmolencia carrera. Donchs preocupantse del concert económic se preocupan d'una part d'l programa catalanista, perque del programa catalanista l'han tret aquest punt que ab tant ardor defensen y en rigor los catalanistas son los qui han ensenyat lo que valia. Perque es lo no'n venen del camp catalanista y potser molts dels qui als gremis peranyen ne prestarán del nom de catalanistas si algú los hi dona. Y, a pesar de tot, resultan catalanistas en la practica y l'catalanista que no aprobés la llur actual conducta per

incumplerta ó mesquina nos resultaria un català que parla ab instint suícid. L'adagi que diu que entre tots se fa tot es molt veil y no está certament desacreditat. Los catalanistas que hagin pretingut lo monopoli de ferho tot ells y s'enfadan perque algú comensa à pèndrels part de la feyna nos inspiran verdadera llástima, perque resultan uns predicadors que han anat predicant sens ferse càrrech del alcans de sas prédicas. Lo menyspreu pel qui, separadament y sens lliga directa ab nosaltres, executa una part del nostre programa es insensat y fa mal à la Pària. ¿Qué hi há que dir que l concert económic lo logrin los industrials y no l logrem nosaltres, si al capdevall resulta concert económic? Que ns resulta que l tal concert económic, si s' arriba à alcansar, peca de deficient y no es en rigor lo que nosaltres voliam... Donchs sempre haurém fet un pas, y com no deixarem de picar ab lo mall a l' enclusa, ja s' arribará à donar al tal concert la deguda forma. Potser tampoch serém nosaltres los homes de conseguir aixó, pots-r seran, verb gracia, los pagesos, los agricultors, també sense venir del Catalanisme, pero en lo seu cas conformes ab ell.

No sabém encare que n resultará de tot aixó dels gremis, pero per de prompte ja tenim que la seva actitut pesa y fa meditar à las autoritats centralistas; per de prompte ja tenim que s proclama una treva y que ls embarchs s' allunyan; per de prompte ja tenim que l centralisme acudint à una prov dencia injusta y renyida ab la civilisació política, com es l exigencia del rebut de la contribució en las Aduanas, no ha fet por als industrials que induptablement haurian pogut trobarhi un gran motiu per donar gran rersonancia à la seva protesta y alarmanar una mica més al gobernu en l assumpto rellicós de l intervenció. Y ls industrials de Barcelona, que fan ja tant respecte, havéntseles no més que d'un punt determinat, son tant sols uns quantis milers de catalans que s' han unit: ¿qué no lograria, donchs, l unió dels catalans tots, aqueixa unió que ab convicció tant fonda estém recomenant?

Si may ha estat cert que l unió fa la forsa, seria en aquesta ocasió, devst d un gobernu à totas llums débil, que en un cas de cassos no tindria forsas civils ni militars que l amoressin. Ni forsas militars, ja ho hem dit, per que ja s veuria definitivament qué son y qué representan aqueixas forsas si vinguessin cer s conflictes que alguns temen. L unió general dels catalans davant d aqueixos goberns triomfaria al cap de quatre dias. Ho veyem tant clar com, gracias à Deu, la llum del so. Un camor general los faria cedir, no més que l clamor; no dirém qué esdevindria si al clamor s' hi unís també l acció, purament l acció passiva dels gremis de Barcelona.

Els de totas maneras comensan à obrir pas. Aconsolémnos de l inacció present pensant que quan las fruytas arriban à cert temps es qu n més se maduran, fins de sobres, y alashoras sens empenyerias cauhen del arbre. Lo Catalanisme es una fruyta que hi ha arribat avans de lo que ns creyém à la maduresa y dona l fruyt en diversas formas de las que alguns catalanistas no se'n saben avenir. A alguns d'ells se'ls ha de recortar que no es possible repicar y anar à la professó: tot repicant, la professó s' ha anat fent sens que ells se'n hagin adonat, ells que la pregonavan, y ara oviran desde l campanar que ja está à punt d' entrar à l' iglesia. Aquest no es un mal que s' h'gi de playyer gayre. Nosaltres, que també hem sigut dels de repicar, no ns sab cap greu que la professó la fassan altres; la qüestió es que la professó se fassa y nosaltres, mirantla també desde l campanar n'estém tot s cofats perque la trobem nombrosa y luhida. Lo qual fa que torném à agafar delit y ns vingan més ganas de repicar que may.

Liquidació d' una guerra

Las pérdidas que tingué Barcelona lo 11 de Septiembre de 1714, pujan á 3,835 homes y durant el siti, perdé ademés 2.127 combatents. Per la seva part, al enemich li costá la victoria bon xich cars, donchs aquell exércit tingué durant lo siti 12,153 baixas.

Als dos dias de coguda Barcelona, lo duch de Berwich abolí l govern polítich, administratiu y economic de Catalunya, obligant als consellers, diputats y al Bras militar, á que fessin entrega de las seves insignias.

Com á consecuencia del nostre venciment, Villarroel signé conduhit á un llunyá calabosso; trencant la parçula donada se decretaren un sens fi d' ordres d' estranyament, presó y confiscació de bens; lo general Moragas signé decapitat, y son cap tancat dintre d' una gabia de ferro, permanesqué 12 anys damunt del Portal de Mar; lo brau guerriller en Francisco Bach de Roda signé penjat á Vich; se privá á Barcelona de la seva Universitat; queda abolit l' antic regim municipal; s' establí l paper sellat; se revocaren los títols y mercès concedits á particulars y á ciutats per en Carles d' Austria; se maná enderrocar to s los castells y defensas de Catalunya; se promulgá l Decret de Nova Planta, que deixava subjogada Catalunya al absolutisme real; va quedar excluhida la llengua catalana de la substanciación dels pleits; s' imposá la contribució del catastre; se construhí la Ciutadella, fenthi treballar als menestrals de Barcelona, y destruhint 65 carrers, abel 262 casas, que habitavan unas 6.000 personas; se privá l us d' armas de tota mena; se feu fondre la campana «Honorata», per haver tocat á somatent; queda abolida la moneda catalana; s' arrencaren los bancs del Saló de Cent, y de las gramallas dels consellers ne feren, per escarni, llureyas de criats.

Aixó es lo que ns feu acostar més á la *unidad española*, que per nosaltres, al menys, es ben cert que *tanta sangre nos cuesta*.

Perpinyá

L' auberge de la Rosa

(Continuació)

—Company, no sabem lo nom del carrer about hi ha l' auberge de la Rosa?

—Me sembla que es lo carrer de la Presó, me digué ell, senyalantme ab lo dit un carrer que desde l cap-de-vall de la plassa se veyá com un túnel. Veyén-me deya—passarén per dessota d' aquestes cases que s' veyhen d' aquí, y quan las hauréu passat sortiren al carrer del Hospital y preguntého per allí que ja vos ho dirán. Lo jove aquest, coneguts més tart, vaig sapiguet que també era catalá, fill de la Cerdanya, y que feya molt temps que vivia á Perpinyá, ab la seva familia. En boga aquell temps las ballas de ca'n Canpanaud y més las de ca'n Filibert, per las cuadrillas que s' ballavan tan saltadas, era tardes y nits lo punt de reunió del jovent dels poch mal-de-caps y de la broma, y ahont se passavan las horas alegres lluny de la casa payral entremitj de modistetas y planzadoras, considoras y hortetanas, que després de donar una volta per la passejada, venian á las ballas. A ca'n Filibert vaig fer la coneixensa d' aquest jove, recordant-li encara aquellas primeras paraules que m' va dir á la plassa d' Aragó de que si jo era espanyol y la meva contesta que «no» dihentme—aquell «no» encara l sento ara. Be home, deixiho corre—li deya jo—ara som á Fransa y allá que s' arreglin. Donchs seguint las senyas d' aquest jove y després de donarli mil gracias vaig acabar de traspasar la plassa d' Aragó, y m' trobí en aquell carrer com un túnel que ell m' havia dit. Me vaig aturar per veure si ab la claror d' algun fanal podia trobar lo lleterero, y efectivament, hi llegí lo nom d' aquell carrer-túnel, tot en catalá, y qual nom de la mateixa manera encara está, y es lo «Carrer del Pont den Vestit» que l vaig passar sortint al del Hospital, un dels carrers més amples de Perpinyá, empedrat de pesets de riu com tots los demés; una volta ja allí vaig preguntar pel carrer de la Presó, y m' acompanyen á un d' allí mateix que es lo de la Moneda; dihentme: seguiu avall, y en los carrers del cap-de-vall hi trobaréu lo de la Presó. Seguint la direcció indicada me vaig trobar en una de las últimas travessias, (aixó sí, anant llegint los lletereros que trobava) que deya en francés «Rue de la Prison» y al llegir aquest nom á la claror d' un fanal que hi ha á l' altra cantonada, vaig dir entre mí mateix: ara sí que ja hi soch. Entrant al carrer que entran pel costat del de la Moneda, fa una mica de volta que quan la vaig haver passada y vegí aquell edifici, aquellas retras y aquell soldat que, arma al brás, donava la guardia á la Presó, me va fer tau mal efecte que de segur que si jo hagués sapigut los topants de Perpinyá me'n entorno enderrera, y m' buscava un altre auberge, que no m' mancava pas allí, pero no sapiguent per about caminava y sapiguent jo que per las lleys internacionals tampoch podíam estarnos á las capitals de las fronteras, á menos que l govern francés ho hagués tolerat, m' hauria trobat, si hagués tornat enderrera, á las mans dels policias, y després á la Prefecture, y després al consolat, més tart un «careo» ab lo Sanxo Pansa, (cònsul castellá) que s' pensava que l Rosselló era una altra Insula Barateria pera poguerho fer tot, y á nosaltres..... oh, á nosaltres pel cap més baix lo Sanxo Pansa se volia afusellar, pero jaal se tornava manso solzament se li ensenyó un Lluís de vint francs; era un empleat molt «hidalgó», dels més «hidalgos» que tenia Bismark petit (Cánovas) com á representant al extranjer. Donchs preveyent lo que m' podia succehir si no ana-

va endavant, vaig dir: tot aixó ho tino de passar no obstant la poca gracia que m' fa, y á sopar y dormir al auberge de la Rosa. Seguí l carrer de la Presó fins vora l cap-de-vall, mirantme sempre aquell centinella com s' anava passejant amunt y avall per devant la porta de la presó, y la veritat, me disgustava bastant lo véurel vestit de soldat, sino que per altra part pensava: soch á Fransa y es un soldat francés, y á mí no m' farà res. Pero, puico casualitat! la porta del auberge era devant per devant de la presó; vaig passar lo més apartat que pogué del centinella perque com m' ho hauria arreglat si m' hagués dit alguna cosa? aquí hauria estat la feyna; per aixó hi vaig passar á certa distancia, fins á trobarme al pati del auberge de la Rosa.

Es la única casa d' aquell carrer que té la fatxada dins, haventhi un pati al devant about hi havia la porta que hi donava entrada. En sent dins, sortí madama Rosa; era aquesta dona alshoras lo verdader tipo del Aubergiste, de quaranta cinch anys, bona fesomeia, bona estatura y ben furnida, de carácter alegre y festiu, es á dir, tot lo que s' necessita pera ser una bona hostalera. La vaig saludar tot seguit, y la bona dona va comprendre desseguida lo per qué jo havia emigrat á Fransa, com me vegé tan desembrassat y en tan pochos anys no hi va haver necessitat de dirli lo per qué jo m' trobava allí. Al devant de madama Rosa y entre aquella quietat que en aquella hora hi havia al Auberge, que sols se sentian los passos del centinella, que m' feyan un no se qué de por, per més que m' venia á la pensa que ja era á Fransa y fins aquells soldats sabían lo perqué eram á Perpinyá.

I. LLEVAT.

(Seguirá.)

Estiuhenca

Es lo dia de la Mare de Deu de Septiembre, una d' aquestas festivitats en la que per los molts pobles que la celebran per escaurehi sa festa major quasi es un pecat quedar-se á ciutat.

Apretava encare de valent la calor y fugint d' aquesta estranya xafagor entràrem en un wagó de segona de la linea dels Directes quin tren, saivo contrarietat que poguessin venir nos portaria á Marsá per allí agafar un cotxe y trasladarnos á Falset.

Hi ha dias en que á un home sembla que tot li es riarieler y per nosaltres aquest fou n' ells.

Trobarem en lo wagó esmentat dos senyoras ó senyoretas, un navarro, un extremeny y un vallisoletá los qui al llegir lo titol de *La Veu de Catalunya* y *La Renaixensa*, los meus companys de viatge, feren algunes senzillas objeccions que més tart se convertiren en polémica acalorada y que fins arribá á esparantar á aquelles senyoras, donchs si expressió y calor hi havia en las paraules del extremeny no hi mancavan vida y vigor á las del navarro que era lo qui portava la contra á las ideas centralistas de son contrincant. Arreladas en lo cor dels fills d' aquella noble terra que encara disfrutan d' unas petites libertats dintre aquest Estat despotich y absolut, las ideas de llibertat y d' amor pera la terra que es la seva pátria, vé á demostrar nostre company de viatge que n' era digne descendent.

No cal pas dir si seguiríam ab gust y fins si l' ajudariam en aquella benéficosa propaganda que acabá deixantse convencer lo partidari unitarista sempre que las autonomias que nosaltres reclamavam se donés també á la seva regió.

Ja á Falset los primers que se ns acostaren á saludarnos ho feren pera que consignessim en lo periódich, lo gust ab que havian vist se redactessin en catalá los programas de las festas que se celebravan, lo disgust ab que escoltaren los sermons que s' feren en los solemnes fics celebrats en la Iglesia parroquial pera emplear l orador sagrat la llengua castellana y l' aplauso que aquest se mereixia en lo referent á la seva cita de que Catalunya es una nació y que Espanya está constituída de varias nacionalitats.

En la plassa de la Cuartera se ballavan cocas y quan nosaltres hi arribarem s' encantava lo ramallet per la darrera dansa.

Es natural que no haventho vist may per més que es una cosa antiga y de costum en la major part de pobles de nostra comarca, que ns esperessim á veure qui resultaria l' obsequiada. Ho fou la bella senyoreta Leonor que precisament formava part de las Mejoras, per un foraster, cosa que no s' acostuma á veure gayre sovint puig essent la darrera dansa una ofrena de cortesia y d' honor may mancan joves que saben á qui distingir ab l' obsequi.—Y no es estrany perque després de ballar de brasset ab la obsequiada son acompanyats per la orquesta ab iluminació d' atxes de vent fins á casa d' ella essent contemplada la esbelta parella per quasi tot lo vehinat «L' Artesana» y «La Ilustración obrera» engalanadas ab domassos é iluminats los seus jardins á la veneciana presentavan un bell aspecte y las funcions teatrals que en ellas hi tingueren lloch ompliren de gom á gom sas respectivias salas.

En lo cómodo y recreatiu Café Universal s' hi doná cito lo mellor y mes escullit de Falset y l' ball organísat en son hermos jardí resultá lluhidíssim.

Totes las festas deixaren ben impresionats als molts forasters que hi havia entre ls quals hi figurava una numerosa colonia reusense.

X.

CRÓNICA

Observacions Meteorológicas

del dia 11 de Setembre de 1899

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Horas d'observació	Barómetro aneroide	Grau d'humiditat	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 h.	Estat del cel	Observ. particular
9 m.	758	72		5'5	Ras	
3 t.	758	64				

Horas d'observació	TEMPERATURAS			VENTS	NUVOLS	
	Máxima	Mínim.	Ter. tip.	direcció	classe	can.
9 m.	Sol. 42	18	25	S.	Cumul	0'3
3 t.	Sombra 31		29	S.		0'3

La realisació de las festas d' Octubre es un fet. Lo programa projectat en principi hi figura ja notables números que de verificarse tal y com té concebit la Comissió executiva, estém segurs que cridarán l' atenció de nostre vehinat y deixarán del tot satisfets als forasters que ns visitin, los qui, dirán en ven ben alta, que Reus es sempre la població que segueix á Barcelona.

Lo primer treball sério que empendrá la Comissió d' acort ab nostre Ajuntament, es lo de demanar á las gerencies de las empresas ferroviarias que afueixen á nostra ciutat que estableixin una tarifa de preus espaciais d' anada y tornada desde totas las estacions de las líneas respectivas, rebaixa que no duptem s' obtindrà ja que redunda en benefici de las mateixas empresas y en segon lloch perque nos creyém que s' mereix aquesta atenció una població tan industrial y comercial com la nostra, que en lo transcurs del any proporciona grans rendiments á ditas companyias ab son tra-fech d' importació y exportació.

La rebaixa de preus es un alicient pera l' viatjer, que las mes de las vegades, mes l'ra disfrutar d' aquestas que ab los festejos, empen l'archs viatjes.

Desitjém donchs que l mes felís éxit coroni los tralls del Ajuntament y Comissió executiva.

Referent á la dimissió presentada per nostre digne Alcalde y estimat amic y company en ideas don Pau Font de Rubinat, hem procurat informarnos de lo que hi havia de cert y creyém podém afirmar que l' senyor Font de Rubinat que no es, com té manifestat en diferents ocasions conservador, que son las ideas sustentadas per l' actual govern y essent lo cárrech obligat per un bieni, obehint als seus sentiments de delicadesa, al poch temps d' haver prés possessió de la Alcaldía va enviar sa dimissió al govern, pera no serli un obstacle y pera que aquest li acceptés quan volgués.

Cridém l' atenció del president d' Almoteenia de nostre Municipi referent á una denuncia que se ns ha fet de que en la bascula de la plassa de las garrofas ah nt se pesa aquest fruyt demana lo contractista doble preu per pesada del consignat per l' Ajuntament en lo plech de condicions. Com aixó podria ocasionar un perjudici á nostra ciutat y fer baixor aquest mercat, esperém del senyor president de la oitada secció que s' informará de la veritat d' aquesta denuncia y que hi posará l' degut correctiu.

Diumenge á la tarde s' desbocaren, en la plassa de Prim, los cavalls que conduhan un cotxe en que hi anava un bateig que sortí de l' Iglesia de Sant Pere, destrossantse l' vehicul en una casa del arrabal de Robuster.

Afortunadament lo cotxero y las personas que ocupavan lo carruatje no sofriren altre mal que algunas contusions ab lo susto consegüent.

Ahir á las den la nit se reuniren en lo local de Santa Llucia, un crescut número de propietaris d' aquesta ciutat, pera nombrar una comissió que s' encarregui de gestionar lo que procedeixi en lo pago del arbitre de guarderia rural.

Després de nombrade la comissió, s' acordá reunir lo major número de firmas de propietaris, quins podrán inscriurers desde aquesta nit fins á la del dijous, en lo lloch que tingué efecte la reunió, y, la nit del 14, tornarse á reunir en la mateixa sala de dita associació.

La part artística dels Cartells ab que s' han d' anunciar las festas y firas de nostra població dels dias 21, 22, 23 y 24 del vinent Octubre s' ha confiat als entesos dibuixants y aventatjats pintors Srs. Casals y Vernis, Bergadá y Olivella; al catedrático de nostre Institut y mestre de dibuix de la escola Municipal Sr. Rodón, al reputat escultpor Sr. Fargas y al Arquitecte Municipal Sr. Casellas, los qui constituhits en comissió, s' encarregarán de fer lo dibuix sent d' esperar del bon gust estético de tots ells, será un cartell que tant per lo seu mérit com per sa bellesa, causarà l' admiració de tothom.

Concorreguda en extrém se vegé lo passat diumenge la societat «La Palma» ab motiu de celebrarsi la funció teatral que teniam anunciada.

Los aficionats que en la mateixa prengueren part se portaren d' un modo molt notable.

També á Olvan los programas de las festas d' aquell poble ha sigut redactat y dat á la estampa ab la llengua catalana.

Avant sempre catalans, y are mes depressa que may.

Favorescut per un plé complet se vegé diumenge lo «Circo Ecuestre Feijóo».

Los artistas que prengueren part en l' espectacle feren esforços para deixar satisfeta á la concurrència, mes com no s' executaren tots los números anunciats en lo programa se promogué un esvalot possanthi fi lo Sr. Inspector d' ordre públich manant s' executessin altres treballs en compensació dels que s' havian suprimit.

Vaigi ab molt de cuydado lo Sr. Feijóo y serveixili d' avis las mostrás de desagrado que rebé del públich puig al menys, ja que porta una companyia en extrém fluixa no enganyi ab reclams de mal género á la gent que acudeixen al «Circo» de bona fé.

De tots mados ahir se despedí ja de nosaltres, pero no obstant, aquesta lliçó l' ha de tindrer ben present.

Los pobles catalans cada dia demostran d' una manera més evident que ni l' bes del temps ni la baba corrosiva del Centralisme han pogut esborrar, malgrat á sos titanichs esforços, nostres usatges y modo d' ésser vera y exclusivament catalá.

Aixís ho demostrá Gironella lo dia de sa festa major, fent reviurer algunas antigas y típicas dansas en quines las danseras s' mostraren enjoyadas ab la mantellina catalana.

Las fancies tant religiosas com profanas, revestiren un lluhiment extraordinari. Al vespre s' posá en escena en lo teatre del Centre Católich lo celebrat drama «La Montanyesa», original de n' Enrich Ribera.

Durant tot lo matí y part de tarde d' ahir regná un vent bastant fort refrescant un poch la calurosa temperatura que s' deixava sentir.

De nostre company «La Veu de Catalunya», prenem la següent interessant gatzetilla que recomaném á tots los catalans:

«Devém advertir á nostres amichs, que no s' deixin sorprendre per la ignorancia ó la mala fé dels empleats de telégrafos, que solen rebutjar sovint los telegramas redactats en catalá, dihent que ls es prohibit acceptarlos per la Superioritat.

Tal prohibició no existeix, ni pot existir avuy, perque d' un quant temps á Espanya s' acceptan los despachos xifrats; y si s' admeten en xifra ó combinació de lletras ó paraulas que requereixi clave, natural es que ab millor motiu siga respectat lo dret del expedidor á expressarse en cualsevol llengua.

No hi ha, donchs, dificultat legal. Lo que hi ha solzament es la ignorancia dels empleats, que ls hi fa arguir que no está expressament acceptada la llengua catalana en la transmissió dels despachos, y més que aixó la mala voluntat, que tots ells, castellans trasplantats, portan á la terra que ls aguanta y ls manté.

Perque s' dona l' cas, de que son los empleats de telégrafos de Catalunya y especialment los de Barcelona los que s' revoltan contra la tasca de comptar paraulas en catalá. Molts d' ells s' ofereixen de grat á traduhir lo telegrama avans de que passi en la nostra llengua, que tan gran odi ls desperta.

En resúm, donchs, se pot telegrafiar lliurement en catalá, y si un empleat s' hi oposa, se pot exigirli que consulti per telégrafo á la Direcció general de Comunicacions, que allí li resoldrán afirmativament la consulta. La fermesa del expedidor será garantia d' obtenir lo que desija y si haver de valdres d' aquest recurs fins á imposarse, es trist, no es més que una de tantas manifestacions de la política y l' administració que patim.

Bo fora, ara, que aquest sistema se seguis ab frecuencia perque si ls empleats de telégrafos rebessin sovint telegramas en catalá, s' ilustrarian de lo que es reglamentari en lo seu carrech, y podrian desempeñar més á gust del públich aquell servey.

Cel finalment advertir, que pel fet de que circulin telégramas en catalá, no hi ha que donar gracias al senyor Silvela ni á ningú. No es cap disposició especial, no es cap mercé de consideració á Catalunya, es únicament com havém dit, una consecuencia natural de la R. O. permetent la transmissió de despachs escrits per xifra ó clave.»

Diumenge se va repartir per los carrers y establiments públichs de Barcelona un manifest dirigit als catalans y publicat per lo «Club autonomista catalá» constituhit de fa poch temps á aquella ciutat. En dit manifest, després de parlar de la situació á que ns han portat las últimas disbaixas del estat espanyol y dels pressupostos del actual ministeri que, segons diu, Espanya no pot cubrir, proposá com á únich medi de salvació la autonomia política y administrativa de Catalunya, que armonisa las necessitats d' aquesta regió ab l' amor dels bons catalans á las cosas de la terra.

Lo diputat á Corts per Mataró, don Trinitat Rius, ha dirigit á nostre colega lo «Diario del Comercio» de Barcelona la següent carta:

Molt senyor meu: lo felicito per la seva patriótica campanya en favor del Concert económic y l' actitut dels Gremis.

De tots y especialment del Govern, es coneguda la meua opinió favorable al Concert, opinió que jo he sostingut molt ans de que l' districte de Mataró m' enviés á las Corts; sobran per consegüent las declaraciones. Los Gremis demauan una cosa justa y no será culpa seva si estalla un conflicte.

Lo recaudet ahir en la Administració de Consums d' aquesta ciutat per diferents especies, puja á pessetas 876.24.

Secció oficial

Centre Católich

Al dia 15 del corrent s' obrirá la matrícula para las classes següents: Instrucció primaria, Dibuix lineal, adorno y figura. Quinas comensarán lo primer d' Octubre de las 8 á dos quarts de deu del vespre.

Doctrina Cristiana y preparació para la primera Comunió, los diumenges de 3 á 5 de la tarde.

Para ser atmesos á ditas classes, que son completament gratuitas, deuen los aspirants tenir bona conducta, ser pobres y perteneixer á la classe obrera.

Reus 7 de Septiembre de 1899.—P. A. de la J. de G. Lo Secretari.—Francisco de P. Bertrán.

Secció religiosa

Sant d' avuy.—Sant Valeriá.
Sant de demá.—Sant Maurici.

Secció comercial

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde del dia d' ahir.

Interior	63'52	Cubas del 86	71'69
Orenses	11'50	Cubas del 90	59'94
S. Juan		Aduanas	
Norts	50'45	Ob. 5 0/0 Almansa	
Fransas	44'20	Id. 3 0/0 Fransa	43'12
Filipinas			

PARIS			
Exterior	60'95	Norts	
GIROS			
París	23'40	Londres	31'15

J. Marsans Roí

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA AGNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	63'52	Aduanas	94'50
Exterior		Norts	50'40
Amortisable		Fransas	44'15
Cubas 1896	71'87	Orenses	11'50
Cubas 1890	59'87	Obs. 6 0/0 Fransa	85'50
Exterior París	61'15	Id. 3 0/0	43'25
GIROS			
París	23'40	Londres	31'15

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 8

De Alicante y Valencia en 10 dias v. francés Consejo freres, de 1.118 ts., ab tránzit.

De Civitavecchia en 16 dias gol. italiana Vittoria, de 114 ts., ab dogas, consignat á D. Lluís Agostini.

De Civitavecchia en 16 dias berg. gol. italiá Ida, de 127 ts., ab dogas, consignat á D. Joan Gonsé.

De Londres y Barcelona en 18 dias v. inglés Georgian, de 676 ts., ab tránzit, consignat als Srs. MacAndrews y C.^a

De Blanes en 3 dias llaut Paquito, de 8 ts., ab efectes, consignat á D. Joan Mallol.

Despachadas

Para Rouen (via Alicani), v. francés Consejo freres, ab ví.

Anuncis particulars

VERDADERA GANGA

Se ven la casa propia de don Salvador Navarro, carrer de Sant Vicens Alegre, número 25. Consta d' un gran magatzém, celler, corral, descobert, pou, tres pisos y terrat; se donará baratíssima. S' admeten proposicions ara que está aquí son propietari qui cambia son domicili á Tarragona.

COLEGI DE D.ª MAGDALENA MARTORELL

baix l' advocació de la

Inmaculada Concepció de Maria

Lo 15 del present mes quedarán obertas las classes correspondents á l' Instrucció primaria, elemental y superior, aixís com las referents á l' ensenyansa de tota classe de labors y la de cosit de roba blanca. Hi haurá també classes de Música, Dibuix y Francés.

Ditas ensenyansas estarán regentadas per la professora superior D.ª Angela Maleras.

Colegi de senyoretas

DIRIGIT PER

D.ª MARÍA CORTINA

Mestra Superior, baix la advocació de

Nostra Senyora de Misericordia

Lo dia primer d' Octubre s' obrirá aquest nou centre d' educació y ensenyansa, organiat conforme exigeixen las modernas teorías educativas, en lo que s' podrán estudiar, ademés de las materias que comprén la Instrucció primaria, las especials de tall y confecció de roba blanca, bordat, música, dibuix y francés comptant ab lo Professorat necessari para la bona marxa de ditas ensenyansas.

Arrabal Santa Agna, núm. 45, segon pis

LA ELECTRA REUSENSE

Per rahons fàcils de comprendre, la societat «Gas Reusense» acaba de fionar preus inverosímils al fluit eléctrich, que en plasso més ó menos llarch se proposa servir als seus futurs abonats. Aquest acort del «Gas Reusense» donará com á immediat resultat la anulació del fluit gás en aquesta ciutat y sa substitució per lo fluit eléctrich. Comprehentho aixís nostra Societat, sa proposa ampliar considerablement y desde ara la nova instalació que está portant á cap en aquestos moments á fi de servir en breu plasso las demandas que indubtablement, ha de rebre del públich reusench y á las que atendrá per torn rigorós.

Apesar de que ls preus que l' «Gas Reusense» fíaca á sa última tarifa son exageradament baixos, «La Electra» los acepta desde ara y en lo moment que l' seu contrincent dongui un servey regular d' alumbrat eléctrich, nostra Societat establirá para ls seus abonats los preus següents:

Una làmpara incandescent de 5 bujias	1'25
de 10 "	1'75
de 16 "	2'50
de 25 "	3'75
Preu del kilowat, hora.	0'50

En quant á las instalacions se fan desde avuy en iguals condicions que l' altra empresa.

Ab lo favor que l' públich nos dispensa res temém, se ns porta á la lloyta, á ella aném ab la tranquilítat del qui no la ha provocat devent solzament fer una manifestació: lo públich trobará sempre en la «Electra Reusense» la millor salvaguardia dels seus interessos.

Reus 2 Maig de 1899.—Per la «Electra Reusense»
Lo Director.

COLEGI DE SANT PERE DE REUS

DIRIGIT PER

PARES RELIGIOSOS

FILLS DE LA SAGRADA FAMILIA

Aquest Colegi admet para la ensenyansa; alumnos interns, á mitja pensió, recomenats y externs regintse per las següents condicions.

Tota pensió, 45 pesetas.—Mitja pensió, 30 ptas. y Recomenats, 5 ptas.

Los preus generals d' ensenyansa son:

Per cada assignatura de segona ensenyansa, 5 pesetas.—Per id. id. de Comers, 5 ptas.—Classe Superior, 5 ptas.—Id Elemental 3 ptas.—Id. Párvuls, 2 ptas.

Classes d' adorno.—Solfeig y piano, 5 ptas.—Dibuix, 3 ptas.—Pin ura, 4.—Gimnasia, 3 ptas.

Resultat obtingut en los exámens de 2.ª ensenyansa del present curs académich en l' Institut d' aquestz

Sobressalients, 27.—Notables, 37.—Bons, 24.—Aprobats, 33.—Suspensos, 0.

Premis y mencions obtingudas en las oposicions

Premi d' Historia Universal, Francisco Olives Simó.—Id. d' Aritmética y Comptabilitat, Miquel Domingo Bonet.

Menció de Física y Química, Joseph María Sastre Piqué.—Id. de Agricultura, Francisco Casals Boix.—Id. de Historia Universal, Joseph Domenech Amposta.—Id. de Geografía, Miquel Domingo Bonet.—Id. de Geometria, Joseph Domenech Amposta.—Id. de Religió, Manuel Bartomeu Segimon.

Alumnos que han obtingut lo grau de Batxiller

Ricardo Boquer Agulló, Francisco Casals Boix, Francisco Naranjo Llevaria, Rafel Garcia Trujillo, Joseph Güell Armada, Joseph Ferrer Pascual, Francisco Just Crivillé y Julio Pascual Bergalló.

Lo dia primer de Septiembre quedarán obertas las classes preparatorias para la segona ensenyansa y comers.

Reus 24 d' Agost de 1899.—Lo P. Director

LLET PURA DE VACA

VACAS SUISSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

Telégramas

Madrid 11.

Refereix un colega que aquesta matinata s' ha denunciat en un jutjat un fet trist. En una casa d' obrers se penjá un home honrat, perque l' espectacle horrible de veure en la miseria á sa esposa y fills, tenint que dividir un panet entre tots, l' exaltá fins lo punt de ferli perdre lo judici.

Aprofitant un descuyt de la familia ligá una corda al telxo y s' penjá.

—Santa Cruz de Tenerife, 11, 9'10 m.—Han arribat dos soldars que perteneixeren al destacament de Baler. Lo vehinat y las autoritats los han obsequiat espléndidament.

D' aquesta regió hi havia en dit destacament quatre soldats més que moriren á Baler.

—Los soldats catalans que s' troban en aquesta han fundat un orfeó, lo qual cantá ahir, sent ovcionat.

—Se diu que en la montanya de Teide se senten grans sorolls subterranis, precursors d' una erupció volcánica.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

